

22 januari 2024

T.a.v.:

Minister-President Mark Rutte; en

Minister van Buitenlandse Zaken Hanke Bruins Slot

URGENTE MEDEDELING VAN HET VOORNEMEN OM AANGIFTE TE DOEN TEGEN NEDERLANDSE POLITICI EN AMBTENAREN DIE MEDEPLICHTIG ZIJN AAN OORLOGSMISDRIJVEN, MISDRIJVEN TEGEN DE MENSELIJKHEID EN GENOCIDE

WAARSCHUWING VOOR DREIGENDE GENOCIDE, OORLOGSMISDRIJVEN EN MISDRIJVEN TEGEN DE MENSELIJKHEID DOOR ISRAËL IN GAZA

Wij waarschuwen de regering dat wij van plan zijn om aangifte te doen tegen ambtenaren en politici in Nederland wanneer er bewijzen zijn dat zij hebben geholpen bij, medeplichtig zijn aan, aangespoord hebben tot of materieel hebben bijgedragen aan het plegen van bovengenoemde internationale misdrijven.

In het licht van de catastrofale situatie die zich momenteel in Gaza ontplooit en de duidelijke indicaties dat Israël oorlogsmisdrijven heeft begaan en op het punt staat om verdere massale gruweldaden te plegen in Gaza, wordt deze brief aan de Nederlandse regering gestuurd om te benadrukken dat volgens het internationaal strafrecht en de jurisprudentie over individuele strafrechtelijke verantwoordelijkheid, steun die wordt verleend aan plegers van internationale misdrijven kan worden onderzocht en vervolgd door het Internationaal Strafhof en derde staten volgens het beginsel van universele rechtsmacht.

Dit geldt ook voor steun van buitenlandse regeringen en ambtenaren, waaronder Nederland, voor de daden van Israël wanneer er aantoonbaar bewijs is dat er al internationale misdrijven zijn begaan en wanneer er duidelijk bewijs is dat er binnenkort nog meer misdrijven tegen burgers zullen worden begaan.

Deze brief is gebaseerd op een eerdere brief, opgesteld door ICJP,¹ en aangepast door het Justice and Accountability for Palestine Initiative,² dat zich inzet tegen straffeloosheid en voor de bescherming van de rechten van Palestijnen.

- *Duidelijk bewijs en kennis van gepleegde internationale misdrijven en verdere op handen zijnde misdrijven*

Het zal de Nederlandse regering bekend zijn dat de acties die Israël sinds 7 oktober heeft ondernomen al zijn gerapporteerd als ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, het internationaal strafrecht en mensenrechten.

De aanvallen op Gaza, die niet voldoen aan de basisprincipes van het oorlogsrecht van proportionaliteit en onderscheid, hebben lukraak burgers gedood en verwond, waaronder vrouwen, kinderen en ouderen.³ Hele woonblokken zijn met de grond gelijk gemaakt, waarbij alle bewoners

---

¹ <https://www.icjpalestine.com/>.

² Een coalitie van rechtenorganisaties en advocaten in Europa, het Verenigd Koninkrijk en de VS.

³ Zie bijvoorbeeld (Engels): Protection Approaches, Statement on preventing mass atrocity crimes in Israel & in Gaza, 13 October 2023: <https://protectionapproaches.org/news/f/statement-on-preventing-mass-atrocity-crimes-in-israel-in-gaza>.

omkwamen.⁴ Rapporten documenteren dat hele families zijn gedood; alle leden van de familie - van elke generatie, van jong tot oud, zijn gedood.⁵ Sinds 7 oktober zijn er al meer dan 9600 kinderen gedood - in een tijdsbestek van drie maanden.⁶ Er zijn ook geloofwaardige berichten over het gebruik van witte fosformunitie door Israël tegen de burgerbevolking in Gaza - een stof waarvan bekend is dat het brandwonden en brandgevaar veroorzaakt bij degenen die erdoor worden getroffen, in dit geval de Palestijnse burgers.⁷ Het is verder onontkoombaar dat deze meest recente misdrijven moeten worden gezien in de context van de decennia van gedocumenteerde misbruiken en internationale misdrijven die straffeloos zijn begaan onder de militaire bezetting door Israël en waarvan Palestijnse burgers het slachtoffer zijn.⁸

Met het oog op de misdrijven die al gepleegd zijn in de dagen na 7 oktober, moet de Nederlandse regering zich ervan bewust zijn dat verdere misdrijven onder het internationaal recht volgens degelijk onderbouwde inschattingen aanstaande zijn, en dat het steunen van Israël in deze daden neerkomt op medeplichtigheid.

Informatie die de Nederlandse regering ontvangt over acties van Israël moet in deze context worden gezien. Israël heeft 1,2 miljoen mensen in Gaza meermaals opgedragen om hun huizen in het noorden van Gaza onmiddellijk te verlaten en naar het zuiden te vertrekken.⁹

Dit bevel komt neer op zowel een oorlogsmisdaad als een misdaad tegen de menselijkheid, in het bijzonder de misdaad van gedwongen verplaatsing en ontheemding. Dit gaat gepaard met een invasie van Gaza die de hele burgerbevolking in gevaar brengt,¹⁰ ondanks oproepen van medische hulpverleners ter plaatse, herhaald door de WHO, dat het onmogelijk is om patiënten die hulp nodig hebben uit het noorden van Gaza te evacueren, in het bijzonder patiënten die afhankelijk zijn van beademing en voor wie een dergelijke actie van Israël een doodvonnis zou betekenen.¹¹

Dit geldt ook voor de kennis van Nederland van de acties van Israël, die worden voortgezet en met elke nieuwe stap nog meer onschuldige burgers schade toebrengen, ondanks het feit dat ze al zijn beoordeeld als ernstig schadelijk voor burgers en daarom als internationale misdrijven gelden.

---

⁴ Zie bijvoorbeeld (Engels): Israel/OPT: Israel must lift illegal and inhumane blockade on Gaza as power plant runs out of fuel, Amnesty International, 12 October 2023: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/10/israel-opt-israel-must-lift-illegal-and-inhumane-blockade-on-gaza-as-power-plant-runs-out-of-fuel/>.

⁵ Zie bijvoorbeeld (Engels): in Gaza, entire families destroyed by Israeli bombing: 'My son, my niece and another child are still under the rubble,' Clothilde Mraffko, Le Monde, 12 October 2023: https://www.lemonde.fr/en/international/article/2023/10/12/in-gaza-entire-families-destroyed-by-israeli-bombing-my-son-my-niece-and-another-child-are-still-under-the-rubble_6167251_4.html.

⁶ Zie bijvoorbeeld (Engels): Israel-Gaza war in maps and charts: Live tracker, Al Jazeera, 29 November 2023: <https://www.aljazeera.com/news/longform/2023/10/9/israel-hamas-war-in-maps-and-charts-live-tracker>.

⁷ Zie bijvoorbeeld (Engels): Israel: White Phosphorus Used in Gaza, Lebanon Use in Populated Areas Poses Grave Risks to Civilians, Human Rights Watch, 12 October 2023: <https://www.hrw.org/news/2023/10/12/israel-white-phosphorus-used-gaza-lebanon>.

⁸ Zie bijvoorbeeld (Engels): Israel's apartheid against Palestinians: Cruel system of domination and crime against humanity, Amnesty International, 1 February 2022, p.266 <https://www.amnesty.org/en/documents/mde15/5141/2022/en/>.

⁹ Zie (engels): Fear, confusion as Israel issues evacuation order for northern Gaza, Al Jazeera, 13 October 2023: <https://www.aljazeera.com/news/2023/10/13/fear-confusion-as-israel-issues-evacuation-order-for-northern-gaza>.

¹⁰ Zie (Engels): Tanks seen moving in southern Israel as military orders Gaza evacuation, The Guardian, 13 October 2023: <https://www.theguardian.com/world/video/2023/oct/13/tanks-southern-israel-military-orders-gaza-evacuation-video>.

¹¹ Zie (Engels): Moving severely ill people in Gaza amounts to 'death sentence', WHO says, Reuters, 13 October 2023. (<https://www.reuters.com/world/middle-east/moving-severely-ill-people-gaza-amounts-death-sentence-who-2023-10-13/>).

Dit is het duidelijkst in verband met de blokkade van de Gazastrook. Sinds zondag 8 oktober heeft Israël de Gazastrook volledig afgesloten, de elektriciteits-, water- en voedselvoorziening en telecommunicatie afgesneden en de toegang van humanitaire hulp verhinderd.¹² Het onthouden van voedsel, water en andere eerste levensbehoeften aan de burgerbevolking tijdens internationale gewapende conflicten is uitdrukkelijk verboden¹³ onder het internationaal humanitair recht en staat volgens het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof gelijk aan oorlogsmisdrijven en misdrijven tegen de menselijkheid.

Bovendien is een dergelijke actie een collectieve straf die volgens de Verdragen van Genève van 1949 "te allen tijde en op iedere plaats verboden, of zij nu door burger- of militaire functionarissen worden begaan".¹⁴ Er moet aan worden herinnerd dat het verbod op collectieve straffen absoluut is. Hierdoor is de Gazaanse bevolking op buitenproportionele en willekeurige wijze onmetelijke schade en leed toegebracht.¹⁵

Tegelijkertijd is Israël doorgestaan met het bombarderen van Gaza met massale en willekeurige luchtaanvallen, waarbij duizenden burgerhuizen zijn verwoest en meer dan 24.000 mensen zijn gedood, waaronder meer dan 9600 kinderen. Het uitvoeren van verdere bombardementen en de doorgaande grondinvasie – ondanks een tijdelijke 'humanitaire gevechtspauze', illustreren een duidelijke voortzetting van de misdrijven, waaronder genocide, die plaatsvinden in Gaza. Er is door onder meer de VN en experts op het gebied van genocide meerdere malen en zeer expliciet gewaarschuwd dat deze aanvallen waarschijnlijk aangemerkt kunnen worden als genocide.¹⁶ De Nederlandse regering is gewaarschuwd voor deze misdrijven en blijft ze ondersteunen met politieke, militaire en economische bijstand.

- *Steun voor internationale misdrijven: Individuele strafrechtelijke verantwoordelijkheid*

---

¹² Yoav Gallant, de Israëlische minister van Defensie, zei: "Ik heb een volledig beleg van de Gazastrook bevolen. Er zal geen elektriciteit zijn, geen voedsel, geen brandstof, alles is afgesloten," en "We vechten tegen menselijke beesten en we handelen dienovereenkomstig":

https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/defense-minister-announces-complete-siege-of-gaza-no-power-food-or-fuel/.

¹³ Artikel 33 van de Vierde Geneefse Conventie bepaalt: "Geen beschermd persoon mag worden gestraft voor een vergrijp dat hij niet persoonlijk heeft begaan. Collectieve straffen, evenals alle maatregelen van vreesaanjaging of terrorisme, zijn verboden. Plundering is verboden. Represaillemaatregelen ten aanzien van beschermde personen en hun eigendommen zijn verboden."

https://nl.wikisource.org/wiki/Vierde_Geneefse_Conventie.

Het ICRC-commentaar van 1958 bepaalt dat collectieve straffen verwijzen naar "penalties of any kind inflicted on persons or entire groups of persons, in defiance of the most elementary principles of humanity, for acts that these persons have not committed" (nederlands: "straffen van welke aard dan ook die worden opgelegd aan personen of hele groepen personen, in weerwil van de meest elementaire beginselen van menselijkheid, voor daden die deze personen niet hebben begaan") en die worden opgelegd zonder inachtneming van een behoorlijke rechtsgang: Zie:

<https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/gciv-1949/article-33/commentary/1958?activeTab=undefined>.

¹⁴ Zie artikel 75 van Aanvullend Protocol I bij de Verdragen van Genève van 1949 (engels):

<https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/api-1977/article-75>;

(nederlands):

<https://www.rodekruis.be/wat-doen-we/internationale-activiteiten/ihr/verdragen/aanvullend-protocol-bij-de-conventies-van-geneve-van-12-augustus-1949-inzake-de-bescherming-van-de-slachtoffers-van-internationale-gewapende-conflicten-protocol/>.

¹⁵ Zie (Engels): LPHR statement on new sustained military action in Gaza/Israel, Lawyers for Palestinian Human Rights, 10 October 2023:

<https://lphr.org.uk/latest-news/lphr-statement-on-new-sustained-military-action-in-gaza-israel-2/>.

¹⁶ Zie (Engels): 800 Scholars Warn of Potential Genocide in Gaza, Middle East Monitor, 1 november 2023:

<https://www.middleeastmonitor.com/20231101-800-scholars-warn-of-potential-genocide-in-gaza/>; en (Engels),

Gaza is 'running out of time' UN experts warn, demanding a ceasefire to prevent genocide, Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Mensenrechten, 2 november 2023:

<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/11/gaza-running-out-time-un-experts-warn-demanding-ceasefire-prevent-genocide>.

Met informatie en bewijzen dat er al internationale misdrijven zijn gepleegd tegen Palestijnse burgers sinds 7 oktober (en binnen de context van historische mishandelingen, misdrijven en onderdrukking), en duidelijke aanwijzingen dat dit patroon zich in de nabije toekomst zal voortzetten, is deze brief bedoeld om u erop te wijzen dat overheidsfunctionarissen en politici die steun verlenen aan de acties van de Israëlische regering onder omstandigheden waarin oorlogsmisdrijven en misdrijven tegen de menselijkheid dreigen, waarschijnlijk individueel strafrechtelijk aansprakelijk zullen worden gesteld en kunnen worden vervolgd door het Internationaal Strafhof, binnenlandse rechtbanken en andere tribunalen.

Volgens artikel 25 van het Statuut van Rome rust de individuele strafrechtelijke verantwoordelijkheid niet alleen op de directe plegers van misdrijven, maar ook op degenen die hulp, medewerking of anderszins bijstand verlenen aan het plegen van een misdrijf binnen de rechtsmacht van het Internationaal Strafhof.¹⁷

Het is geen voorwaarde dat een persoon die steun verleent aan het plegen van een misdrijf zich bevindt op het grondgebied waarover het Strafhof rechtsmacht heeft of dat de steun wordt verleend op dit grondgebied om verantwoordelijkheid te dragen voor hulp, aansporing en assistentie bij deze misdrijven, om onderzocht of strafrechtelijk vervolgd te worden.¹⁸ Ambtelijke onschendbaarheid wordt door het Strafhof niet erkend als grond tot vrijstelling van een dergelijk onderzoek; de *Appeals Chamber* (Kamer van Beroep) van het Hof heeft geoordeeld dat staatshoofden met betrekking tot internationale rechtbanken onder het internationaal gewoonterecht geen ambtelijke onschendbaarheid genieten.¹⁹

In dit verband is het onaanvaardbaar dat de Nederlandse regering niet alleen in politiek opzicht steun is blijven betuigen aan de acties van Israël in Gaza, maar ook militaire en economische steun heeft verleend.²⁰ Daaronder valt ook het leveren van onderdelen van gevechtsvliegtuigen aan Israël die, naar alle waarschijnlijkheid, direct gebruikt zullen worden voor het plegen van bovengenoemde internationale misdrijven.²¹ De Nederlandse rechter oordeelde in december al dat het evident lijkt dat er in deze context sprake is van schendingen van het oorlogsrecht.²² De Nederlandse regering en politici moeten zich realiseren dat dergelijke steun en hulp het risico met zich meebrengt dat de Nederlandse regering medeplichtig is aan het plegen van oorlogsmisdrijven en misdrijven tegen de menselijkheid. De Nederlandse regering moet zich ervan bewust zijn dat internationale straftribunalen in het verleden de verantwoordelijkheid hebben onderzocht van diegenen die substantieel hebben bijgedragen aan een misdaad door aanmoediging en morele steun te verlenen aan de daders, waarbij de dader zich bewust is van deze steun.²³

We herinneren u er daarom aan dat het onderzoek naar de situatie in Palestina momenteel loopt bij het Internationaal Strafhof, en dat het Strafhof daarom jurisdictie heeft over alle misdrijven die volgens het Statuut van Rome zijn gepleegd in de bezette Palestijnse gebieden, inclusief Gaza. Het beginsel

---

¹⁷ Statuut van Rome van het ICC, artikel 25.

¹⁸ Statuut van Rome van het ICC, artikel 25.

¹⁹ Zie (Engels): Al-Bashir Case: ICC Appeals Chamber confirms Jordan's non-cooperation but reverses the decision referring it to the ASP and UNSC, ICC Press Release, 6 May 2019 (<https://www.icc-cpi.int/news/al-bashir-case-icc-appeals-chamber-confirms-jordans-non-cooperation-reverses-decision#:~:text=It%20concluded%20that%20there%20is,%C3%A0%2Dvis%20an%20international%20court>).

²⁰ Zie: Militaire samenwerking van Nederland met Israël geeft geen pas, Thomas van Gool, 3 april 2023: <https://www.bnnvara.nl/joop/artikelen/militaire-samenwerking-van-nederland-met-israel-geeft-geen-pas>.

²¹ Zie: Nederland levert Israël onderdelen voor F-35's die Gaza bombarderen, The Rights Forum, 8 november 2023: <https://rightsforum.org/nederland-levert-israel-onderdelen-voor-f-35s-die-gaza-bombarderen/>.

²² Rechtbank Den Haag, Kort Geding, 15 december 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:19744, r.o. 4.23.

²³ Zie bijvoorbeeld (Engels): ICTY, Prosecutor v. Brđanin, Appeal Judgment, IT-99-36-A, 3 April 2007, para. 277; Prosecutor v. Bemba et al., Judgment Pursuant to Article 74 of the Statute, ICC-01/05-01/13-1989-Red, 19 October 2016.

van universele rechtsmacht is ook van toepassing, inclusief de mogelijkheid om dergelijke medeplichtigheid te onderzoeken onder de Nederlandse strafwet.

Er moet onmiddellijk actie worden ondernomen om ervoor te zorgen dat het beleid van de Nederlandse regering ten aanzien van de zich ontvouwende catastrofe in Gaza in overeenstemming is met het internationaal recht en de humanitaire kernbeginselen van proportionaliteit, onderscheid, voorzorg en menselijkheid centraal stelt. Zij mag niet bijdragen, steunen of helpen bij het plegen van internationale misdrijven.

Met het bewustzijn van deze verantwoordelijkheid binnen het fundamentele kader van het internationaal recht dat na de Tweede Wereldoorlog en het afschuwelijke optreden van de oorlogvoerende machten is opgesteld, niet in de laatste plaats door vooraanstaande Europese juristen uit die tijd, die doordrongen waren van een traditie van respect voor het recht en de ultieme bescherming die het de zwakken en weerlozen biedt tegenover de brute en meedogenloze uitoefening van geweld, is de rechtvaardige en morele weg voor de Nederlandse regering om de oproep van de secretaris-generaal van de VN voor een onmiddellijk staakt-het-vuren te steunen om verdere slachtoffers aan beide kanten te voorkomen en om de blokkade van Gaza onmiddellijk te beëindigen.

Wij roepen u op om u samen met internationale partners in te zetten voor een onmiddellijk staakt-het-vuren en te zorgen voor ongehinderde toegang voor humanitaire hulp tot de gehele Gazastrook.

Om verdere juridische stappen te voorkomen, moet de Nederlandse regering onmiddellijk

1. Een publieke verklaring geven waarin Israëlische schendingen van het internationaal recht worden veroordeeld;
2. Van elke regeringsfunctionaris die oorlogsmisdrijven in Gaza heeft aangemoedigd, vragen om hun publieke verklaringen in te trekken;
3. Er bij Israël op aandringen dat het zich onmiddellijk aan het internationaal recht houdt;
4. Onmiddellijk handelen om burgers in Gaza te beschermen;
5. Oproepen tot een permanent staakt-het-vuren om verder verlies van mensenlevens te voorkomen;
6. Oproepen tot onmiddellijke beëindiging van de blokkade om de toegang van humanitaire hulp tot Gaza veilig te stellen;
7. De aanklager van het Internationaal Strafhof oproepen om hun onderzoek naar de situatie in Palestina te versnellen.

We zullen een kopie van deze brief doorsturen naar het Team Internationale Misdrijven (TIM) die belast zou kunnen worden met de vervolging van het plegen van deze misdrijven. We zullen het TIM blijven helpen bij het verzamelen van bewijsmateriaal met betrekking tot de inhoud van deze brief.

We behouden ons het recht voor om zonder verdere kennisgeving aangifte te doen tegen politici die medeplichtig zijn aan oorlogsmisdrijven.

Hoogachtend,

Justice and Accountability for Palestine

